



NR. 2 Oktober

Ströms Hembygdsförening

1991

Ärade Medlem!

Höstnumret av SH:s anspråkslösa lilla medlemsblad "Blandat från Vattudalen" har Du nu i Din hand. Vi i kommittén vågade fortsätta med nr 2, då många uppmuntrande och positiva uttalanden om skriftens första nummer har nått oss. Stig Lander, HF:s ordförande på 1950-talet, skriver sålunda att idén med en medlemsskrift är god och Han kommer också med ämnesförslag bl.a. invigningen av hembygdsgården 1957. Eftersom kommittén är medgörlig och lyhörd kommer referatet om invigningsfestligheterna redan i detta nummer. N.G. Sjölander i Uppsala tackar för bladet och "ser med förväntan fram emot nr 2". Andra medlemmar har muntligen och telefonledes visat sin uppskattning. Flera får gärna höra av sig med förslag på innehåll, och skriver Du själv ihop en artikel blir vi jätteglada.

I föreliggande häfte medarbetar Johan Mattsson, Strömsund, med "Kyrkor och kyrkklockor i Ströms kontrakt", en rubrik som lovar en fortsättning, då han i sin första uppsats behandlar enbart vår församling.

Vi efterlyste i vårnumret förslag från Er medlemmar på namn eller rubrik på bladet. Endast Lucia Mikaelsson här i Strömsund har hört av sig med ett flertal uppslag, alla på Ström-, t.e.x. Strömdraget, Strömfåran, Strömstaren och Strömvirveln. Roliga och bra förslag, och vi tackar Lucia så hjärtligt! Innan vi skrider till dop, vill vi emellertid ha flera bra förslag, bl.a. alla dem Ni gått havande med under våren och sommaren.

Från Hedvig Eriksson, härstädes, har vi fått brev. Hon skriver - "Hen ha da svara på gätan deck." Hon är den enda som svarat på gåtorna i vårbladet, och hon har svarat rätt. För sin tankemöda får hon en liten gåva. Leta nu fram frågorna ur skrivbordshögen, så

ska Ni få svaren här: 1. Sköra (skatan), 2. e tuupp (en höna)
3. 'n tullér (en ullrulle).

Hösten är kommen, och mörker och kyla sänker sig allt mer över land och rike. När Du då kryper in i stugvärmen så gör det i sällskap med "Strömsboken" för 1992, en garanterat intressant historiebok. Vi hoppas och tror att alla medlemmar köper boken och läser. Men, köp inte bara ett ex., köp flera! Ge bort som julklappar, födelsedagspresenter och liknande.

En bär- och svamprik höst önskas för övrigt Er alla och må så gott!

REDAKTIONSKOMMITTEN

Arne och Gösta.

TEKNISKA MAGASINET

Det finns ett tekniskt magasin på Strömsunds hembygdsgård där mången gammal trött maskin nu får sin åldringsvård.

Här båtmotorers samlingsrad ger böljans nostalgi.
Var radiomodell - har glad sin minnets melodi.

En tv står i svart och vitt med endast en kanal.
Bland motorsågar, ta en titt från tidigt femtital!

Ströms första brandbil lyser röd en bultvagn suckar tungt vid den landå som fin skjuts bjöd när seklet vårt var ungt.

Och vill Du se en skoter, säg! finns "Tolken" här till hands och cyklar som har åkt en väg där "moppen" aldrig fanns.

Här bor en tid som många glömt i ting från forna dar och allt det som kan vårdas ömt för framtiden finns kvar.

Ingrid Lejdstrand.

Byggnaden uppfördes 1914 som kvarn för malning av täljsten till mjöl, som används vid papp- och papperstillverkning, inom gummi- och annan kemisk-teknisk industri. Kvarnen var i sin södra ände sammanbyggd med en lång magasinsbyggnad med välvtak, in i vilken en decauvillebana ledde från lastkajen nere vid vattnet alldeles intill.

Vid kajen lade pråmarna med täljstenen till. Stenen bröts bl.a. i Muruhatten i Frostviken och transporterades därifrån med hästar vintertid till Gäddede för vidare befordran sommartid med stora pråmar ner till fabriken i Strömsund. Perioden 1925-1944 pråmades årligen 1500-2000 ton täljsten från norra Jämtland.

En återblick på den gångna sommaren på Hembygdsgården.

Liksom tidigare somrar har livlig verksamhet av skilda slag pågått på vår gård från midsommar t.o.m. första veckan i augusti. Sommarprogrammet började med midsommarfirande med dans och lekar kring lövad stång och dans på logen samt på midsommardagen friluftsgudstjänst. Hembygdsdagen den 29 juni bjöd på ett varierande scenprogram och hantverksaktiviteter i stugorna samt, tyvärr, givmilda regnskurar. Sång, musik och folkdans nämnda dagar stod Byfräsarna, Strömsunds Spelmanslag och Strömslaget för. Ett givande samarbete har etablerats mellan HF och anförda glädjespridande föreningar.

Slöjdmässan slog upp sina portar den 4 juli och lockade som alltid köpsugna besökare. Forntidsbussen inbjöd en tid till besök liksom de stugor och byggnader, som varit öppna för visning hela säsongen.

Både Köpmännens marknad den 1 juni och Dundermarknaden 18-21 juli avhölls traditionsenligt på HG, där f.ö. en hel del andra verksamheter också gått av stapeln. t.ex. de religiösa veckomötena, konstitutställningar, danstillställningar, enskilda fester, föreningsmöten m.m. Den 1 sept. talade utrikesminister Sten Andersson under sin valturné här. En mycket använd och användbar gård alltså!

HF:s sommarverksamhet vilar på frivilliga krafter, och föreningen har en förnämlig samling ideellt arbetande medlemmar, huvudsakligen "gråa pantrar" av båda könen samt många andra ännu icke pensionärer. Och alla behövs, ty varje dag under sommaren "tjänstgör" sex-åtta personer. Det måste också finnas någon eller några som håller i alla trådar, organiserar och ordnar. I somras fungerade som vanligt Gösta Nilsson som den ytterst ansvarige för verksamheten. Vid sin sida hade han "personalchefen" Johan Mattsson och "administratören" Sven Erik Rosenberg. Man kan nog utan överdrift påstå, att det sammanlagda antalet arbetstimmar som ideellt läggs ned i arbete för HF och HG uppgår till ett par tusen årligen.

Så är det också många och välbehövliga slantar man arbetar ihop. Sålunda ger lotterierna c:a 30.000:-, femmorna i entrén blir sammanlagda omkring 50.000:-, div. försäljningar inbringar 15-20.000:- samt lokalhyreintäkter några tusen kronor. Kafé Tomten lämnar 25.000:- därtill, och

Strömsunds kommun bidrar med ett ärligt kontantunderstöd på f.n. 35.000:- jämte hjälp med gräsmatteklippning och blomsterarrangemang. I dagarna hjälper man till med ett nödvändigt dräneringsarbete framför Storlogen och scenen. Föreningens samarbete med och förhållande till vår kommun är alltså gott.

Gott är också förhållandet till Strömsunds Lions Klubb, vars medlemmar under många år och utan ersättning lagt ned många arbetstimmar på gårdens byggnader. Det senaste bidraget, under ett veckoslut i augusti, är läggande av nytt tak på timmerkojan och smedjan.

Lördagen den 31 augusti avslutades sommarperioden med fest för alla frivilligarbetare. Ett 70-tal gäster anlände med buss och bil till Skalbäcksstugan, där mat, dryck och underhållning bjöds de närvarande. Strömslaget och Spelmanslaget underhöll och föreningens programkommitté ordnade allt till allmän belåtenhet.

Sommarverksamheten på HG är över för denna gång, och det är tid för summering och eftertanke. Man erinrar sig då gärna alla nöjda och imponerade besökare. "Vad här är fint, och vad mycket man får se och ta del av för en femma!" lyder många spontan reaktion. Uppmuntrande ord, som ger de ansvariga kraft och ork att börja tänka på den sommar som ännu syns avlägsen. Vad måste göras till dess? Vad kan göras ännu bättre? Vad nytt kan provas? OSV. Det är ju ändå så, vilket de flesta inser, att HF med sin gård är ett viktigt inslag i kulturlivet och fritiden i vårt samhälle, en angelägenhet som bör bevaras och utvecklas. Ett synnerligen allmänt önskemål är därför att de ekonomiska och personella resurser som krävs, skall finnas att tillgå i framtiden. Och hur skall man lyckas intressera och engagera ungdomen i hembygdsrörelsen?

Över hembygdsgården lyser och värmer oktobersolen. Det är nu lugnt och stilla på tunet, men i sin verkstad, i Storstugan eller på något annat ställe på gården finner vi vaktmästaren Gunno Emanuelsson. Gården kräver sin man, och den mannen är Gunno, som med sitt kunnande och sin praktiska blick är en tillgång för HF. På kansliet träffar vi sedan Ingrid Lejdstrand, föreningens nyttiga och värdefulla halvtidskanslist, som vintertid 08-12 bl.a. uppgifter också svarar på telefonnr 0670/11232.

Inviqningen av Ströms hembygdsgård 1957.

I vårt första medlemsblad, det som kom ut i våras, berättade vi om hur Hembygdsföreningen blev ägare till marken på Aspudden, där vår hembygdsgård ligger samt litet om områdets historia. I det här numret skall vi återuppleva söndagen den 11 augusti 1957, då den nedflyttade Storstugan från Vedjeön förklarades invigd. Den tronade då ganska ensam på det stora tunet. Endast prästlogen och täljstenskvärnen, nuvarande Tekniska Magasinet, fanns på plats.

Här nedan skall vi ta del av invigningsdagens begivenheter, och vi börjar med att läsa programbladet, där det står:

SÖNDAG

Kl 12.30 Kyrkkaffe.

Kl 13.00 Arméns musikkår konserterar.

Kl 14.00 Inviqning av Hembygdsgården. Nils Grönlund, Aksel Lindström, Bror Heurling.

Kl 15.30 Kapprodd över Strömsundet. Följande byar ställa upp: HILLSAND, TULLINGSÅS, RENÅN, STRÖMSUND, VEDJEÖN, ÖHN och ESPNÄS.

Kl 17.00 Inviqningsmiddag.

Kl 19.00 På scenen Karin Juel.

Kl 20.00 Dans på logen.

Kl 23.00 Festfyrverkeri.

Lokalpressen skildrade givetvis söndagens stora festligheter och vi saxar: "Publiken svek inte, trots skvalande regn från arla morgonstund, den stora dagen, som man så länge gått och längtat efter, inte minst inom hembygdsföreningen för att tala med hembygdsordf. och överläraren Stig Lander. Det kom glada strömsbor med riksdagsmannen Sifrid Jonsson och spänstige, numera avgångne kommunal mannen Nils Grönlund, Vågdalen, i spetsen, och där kom människor från Jämtland i sin helhet och från angränsande landskap. Nog var där bortåt tusentalet personer samlade på platsen framför Hembygdsgården, när invigningshögtiden började på slaget kl 14.

Men för att nu ej gå händelserna i förväg så inleddes dagen med gudstjänst i Ströms kyrka med predikan av komminister Lars Lövsund. Kyrkkaffe kunde sedan intagas i det

fria vid Hembygdsgården dit stora skaror samlades allt-
under det Arméns musikkår konserterade.

Distriktsöverlärare Stig Lander, som i egenskap av HF:s ordförande hälsade välkommen, framhöll bl.a. den stora betydelse en hembygdsgård har för bygden och uttryckte den glädje man känner inom HF över att nu ha fått en plats att samlas vid. Han gav i fortsättningen en kort historik om förhistorien till hembygdsgården och lovade att om ekonomin tillåter skall den hitflyttade mangårdsbyggnaden inte behöva stå ensam så länge. F. kommunalfullmäktigeordföranden m.m. Nils Grönlund framhöll betydelsen av att man slår vakt om det rika arv vi fått från våra fäder. Hembygdströrelsen i Ström har visserligen tidigare varit ganska blygsam, men talaren hoppades på att den nu skall ha fått vind i seglen.

Ja, så gick flaggan i topp för den nyinvigda Hembygdsgården, och den som anförtrودdes detta hedersuppdrag var lantbrukaren Jöns Larsson i Långåsen, medan fagra vattudalsflickan Marianne Svanheim och hr Sixten Näsström i granna folkdräkter och med svensk fana paraderade vid talarstolen. Konsertsångaren Bror Heurling sjöng "Land du välsignade" samt "Sommarnatt", och Arméns musikkår spelade "Intåg i Sommerhagen". Fröken Karin Nilsson, även hon i grann strömsdräkt, fick uppdraget att låta upp dörren till den nyinvigda Hembygdsgården, och sedan var det författaren Aksel Lindströms tur att meddela sina rön om Storsjö-odjuret, ett uppdrag som han fann inte minst angeläget så här i röt månadstider.

I kapprodden över Strömsundet ställde sju båtar upp, bejublade av tusentals personer från stranden och Strömsbron. Martin Blomberg, HILLSAND, hade inga större svårigheter att ro hem segern och första priset, en äkta äspnäsbat, medan tvåan Nisse Jönsson, Renålandet och trean Adolf Persson, Öhn, liksom övriga deltagare, fick nöja sig med en segelbat i miniatyr.

Så följde invigningsmiddag för ett antal inbjudna i skolmatsalen, varefter Karin Juel på scenen, logdans och ett praktfullt fyrverkeri avslutade den minnesvärda dagen."



Rektor Karin Nilsson låter upp
den nyinvidgade hembygdsgården.

Hembygdsföreningens ordförande
Stig Lander i talarstolen.

1907

PLANKARTA

ÖFVER

S T E Ö M S U N D S

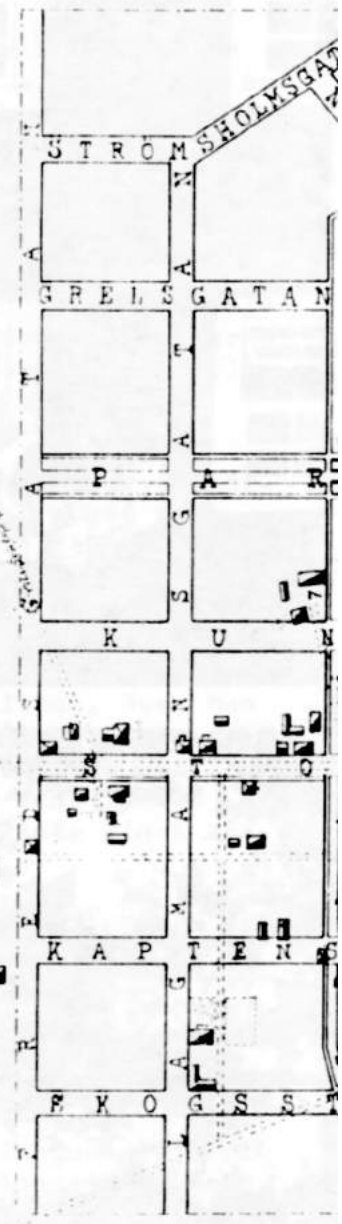
MUNICIPALSAMHÄLLE

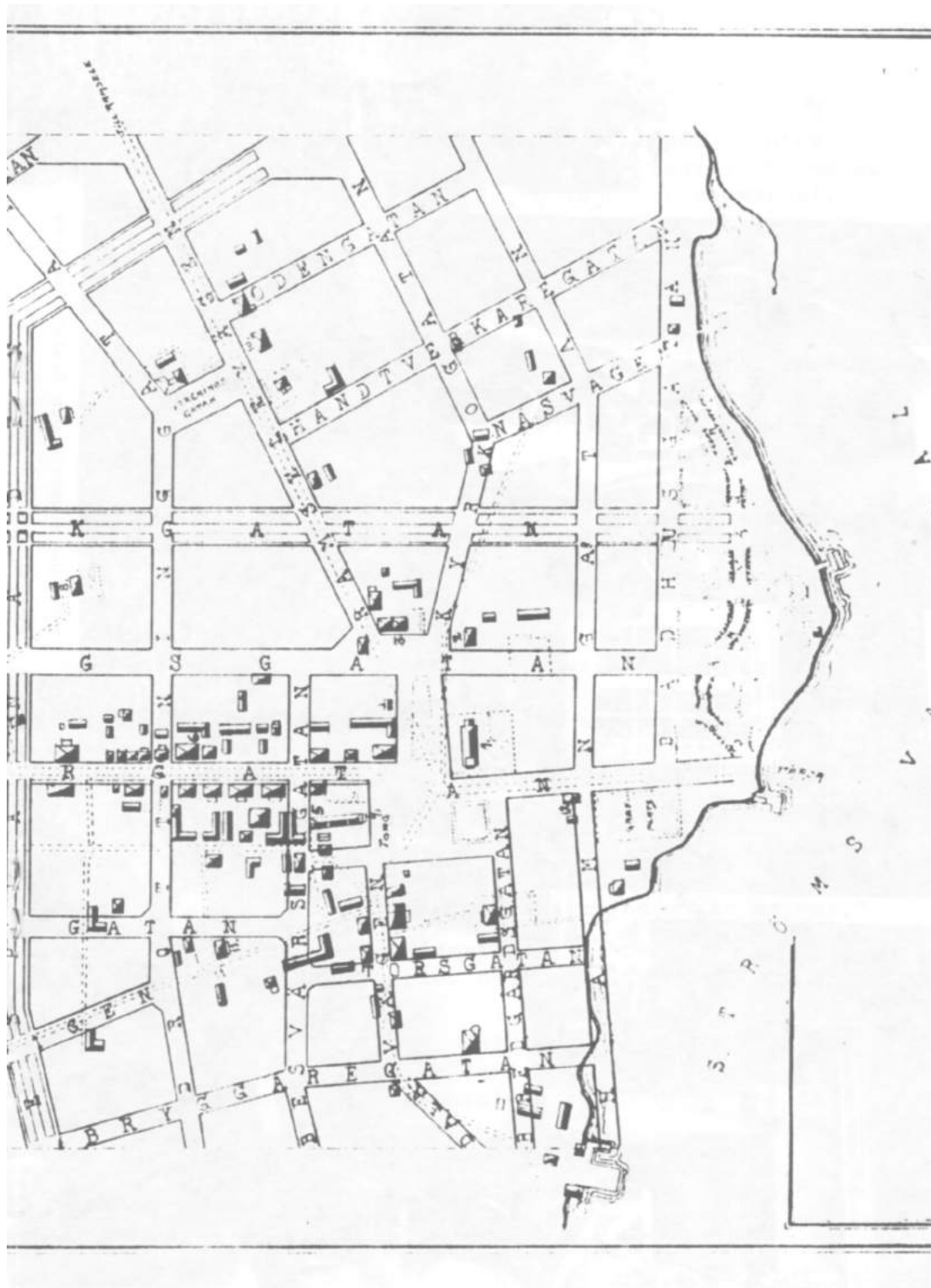
De streckade lin-
jerna visar be-
fintliga vägar.

Kartans siffror
anger:

1. Kyrkan
2. Prästgården
3. Apoteket
4. Posten
5. Telegrafn
6. ?
7. Folkskolan
8. Läkarbostaden
9. Sjukstugan

SKALA 1:5000







Marianne Svanheim och Sixten Näsström
paraderar vid invigningen.

Kyrkor och kyrkklockor i Ströms kontrakt.

I Ströms kontrakt av Härnösands stift ingår förutom Ströms församling även församlingarna Frostviken, Hotagen, Alanäs, Laxsjö, Föllinge, Gåxsjö och Hammerdal. Ström är den till folkmängden största församlingen, medan Frostviken är störst till ytvidden.

Våra kyrkklockor som ringt för våra fäder och som nu ringer för oss har både en religiös och kulturhistorisk uppgift. Föga har gjorts för att närmare utforska den. I detta och kommande nummer av vårt medlemsblad vill vi nämna lite om varje församlings kyrkobyggnader och dess klockor i Ströms kontrakt, och vi börjar med Ströms församling.

Ströms församling bildar sedan 1873 eget pastorat, efter att tidigare tillhört Hammerdal, och har tre kyrkobyggnader. Kyrkan i Strömsund invigdes 1847. Den hade en föregångare, som senare tyvärr revs. När den byggdes vet man ej exakt, men troligen i början av 1300-talet.

I Ströms kyrkas torn hänger inte mindre än fyra klockor, här nedan benämnda klocka 1 - 4. Klocka 1 har följande inskription: "År 1846 blef denna klocka omgjutten på bekostnad av Ströms församling under Contracts Prosten och ordensledamoten Herr J. Ångman, dess adjungt Amrén och vise Comminister E. Huss. Gjuten av A.P. Linderberg, Sundsvall. År wak upp. Hör Wäkten ljuder från Zions murar än, se Nådens sol dig bjuder en bättrings dag igen. Men snart skall budet fara från Lifsens förste ner och i Hans namn förklara Att ingen tid är mer."

Klockan, vars största diameter är 77 cm, är således från gamla kyrkan och blev omgjuten 1846. Hur gammal är då malmen i den?

Det hölls sockenstämma i juni 1846, där det uppdrogs åt Eric Svensson i Täxan och Carl Olofsson i Vågdalen att forsla hem den mot en skjutslega av 70 riksdaler riksgäldsmynt.

Inskriptionen på klocka 2 lyder: "O, land, land, land, Hör Herrens ord! Jer. 22:29. Gjuten av Bergholtz Klockgjuteri i Sigtuna 1967."

Klocka 3 har inskriptionen: "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden Bland människor till vilka Han har behag. Luk. 2:14. Gjuten av Bergholtz Klockgjuteri i Sigtuna 1967."

Klocka 4 sitter högst uppe i kyrktornet, och det är en liten klocka. Om den har någon text är ej bekant. Den är förbunden med tornuret, och en liten hammare slår kvartsslagen på den lilla klockan. Timplagen markeras med en hammare på klocka 2. Sedan 1944 har kyrkklockorna elektrisk ringning.

Tornuret är en gåva av landstingsmannen Olof Olofsson och hans hustru Gertrud i Tullingsås och uppsattes 1918. Den automatik som tänder och släcker lyset på tornuret har bekostats genom insamlade medel. Uret drivs med lod och dras upp två gånger i veckan.

År 1968 lät församlingen bygga en klockstapel på skogskyrkogården. Stapeln är gjord av vit betong och är tillverkad och uppförd av ett av ortens företag, SCF.

Till denna klockstapel flyttades från kyrkan den allra äldsta klockan, kyrkans dåvarande lillklocka, som har texten: " År 1779 då Herr Olof Forsman var kyrkoherde, Herr Anders Sellin Comminister, Herr Anders Bergström Adjungt blef denna klocka omguten i Sundsvall af Carl Jac. Lindeberg. Kommer, ty allting äro nu redo. Luc. 14 Cap. 17 v."

Hur gammal klockan är vet man ej, men troligen var det den enda klockan vid gamla kyrkan före 1726. Många gånger har den kallat Ströms-borne till andakt. Nu rings i den vid begravningar. Ringningen sker elektriskt och manövreras från gravkapellet.

Ströms församlings kyrkobyggnad nummer två vad beträffar ålder och storlek är Hillsands kapell, som färdigställdes 1931. Det uppfördes av EFS och skänktes till Ströms församling 1955. Kapellet är byggt som en kyrka, och i tornet hänger enklocka med elringning och med följande långa inskription: "År 1930 skänktes klockan av Åhlén o. Holm AB, Stockholm. När E. Lönegren var Biskop i Härnösands stift och G. Löfvenmark kyrkoherde i Ströms församling. I styrelsen för Fridsbergs Barn- och Alderdomshem var missionsföreståndare E. Levander, ordförande,

rektor Sam. Åberg, inspektor och J.M. Nilsson, ekonomidirektör samt Diakon Hj. Sandström hemmets föreståndare. Gjuten av Bergholtz i Stockholm." På klockans andra sida står: "Vid helgmäls klang och medan solen breder i templet valv sin sköna sabbatsglans, jag ser i bild en kristens liv och beder: Gud giv oss trons och hoppets segerkrans. Att hjärtat lyfts alltmera mot det höga, ju mera solen sjunker på vår färd. Må tingen här fördunklas för vårt öga att vi allt bättre ser en högre värld."

Församlingens minsta och yngsta kyrkobyggnad är Gärdnäs kapell, som invigdes 1960. Redan 1859 hade gärdnäsborna fått tillstånd av domkapitlet att uppföra ett kapell, så man fick vänta länge på sin efterlängtede lilla kyrka.

Vid kapellet finns en klockstapel med en liten klocka, som helt saknar text. Klockan hängde tidigare i en s.k. takryttare på byns skolhus, som sedan 1880-talet också användes som gudstjänstlokal.

Soli deo Gloria.

Johan Mattsson

Källor: Jens Adolfsson: Från Stamssele till Tåxan.
Egna anteckningar.
Kyrklig årsbok 1960.



Ströms kyrka



Gärdnäs kapell
Hillsands kapell



VÅGDALSPÖJKEN SOM BLEV PRÄST OCH PROFESSOR.

Vågdalens förste bebyggare var Pähr Danielsson, 1780-1840, från Grelsgård och gift med Märit Mattsdotter, 1787-1862. En av parets tre söner var Daniel Pährsson, 1817-1899, gift med Segråd Mathiasdotter, 1817-1892. De var bosatta i Vågdalen och fick fem barn, som växte upp under fattiga förhållanden men lyckades ändå synnerligen väl här i livet. Barnen var:

Petrus, 1844-1911, Nordfors, missionär i Indien samt präst och professor i fysik och historia i Uppsala,

Mathias, 1845-1914, Nordfors, klockare, organist och folkskollärare i Ström,

Märet, 1846-1912, gift med Jöns Jönsson från Trångåsen,

Ingeborg, 1849-1880, gift med Johannes Andersson från Värmland samt

Daniel, 1853-1920, Nordfors, bokhandlare i Ström.

Petrus har i en levnadsteckning beskrivit sina barn- och ungdomsår. Originalt till skildringen förvaras av Jöns Abrahamsson, Vågdalen, vars mormor var Märet här ovan. Skildringen finns också i Gösta Thulins utmärkta bok "Vågdalen och Storön" och är så märklig och gripande, att så många som möjligt av senare tiders barn bör få ta del av denna levnadsberättelse, som på grund av sin längd delas upp i tre avsnitt. Det första följer här nedan.

Ur Petrus Nordfors levnadsberättelse.

Jag är född den 6 jan. 1844 i en liten by vid namn Vågdalen knappt en mil i öster om Ströms kyrka i norra Jämtland. Mina tidigaste minnen tala om föräldrarnas hårda, ja, stundom förtvivlade kamp för tillvaron. Min farfader hade först vid mognare ålder fällt det första trädet i byn och börjat odla de steniga och magra backarna. Vid hans död fingo fyra af hans barn dela hemmanet. Vårt så kallade hvardagsbröd bestod af agnar med en obetydlig tillsats af slökor: på söndagarne kunde, om man så hade, bestås "tlungsbröd" d. v. s. tunnbröd beredd af korn jämte agnar som vid tröskningen blifvit tillsammans dermed. Kornmjölsgröt bestods vanligen en gång i veckan, till lördagsmiddagar och äfen vid dessa efterlängtrade tillfällen var det svårligen frågan om att äta sig mätt. Då vi hörde hur man i en rik bondgård i trakten äfven i hvardagslag åt rent kornbröd så syntes detta tyda på ett öfvermod som nog Gud måste straffa.

Jag torde ha varit 6 år, då efter en längre tid af kall bläst från de snöbetäckta bergen i vester, vinden en afton plötsligt stannade af och himlen klarnade, detta satte byns innevånare i den största oro för den ännu omogna säden. Flera gånger på kvällen och natten gingo mina föräldrar ut för att se om ej ett räddande moln kunde visa sig vid horisonten, men nej! På morgonen väcktes jag af min moders högljudda gråt: min fader hade nämligen burit in några isbelupna kornax: då isen smält och han klämde på kornen, sprutade dessa blott ett grått slem. Året derpå måste säden skördas omogen och tredje året frös

Åter hela grödan. Barkbröd och gröt af barkgryn voro de hufvudsakliga medlen att hålla kropp och själ tillsammans. Och fingo vi barn någon gång i boden bryta oss hvar sitt "see" (1/6 kaka) af det grå papperslika "tiungsbrödet", som dessa år ej måtte varit för höfligt så veko vi det flerdubbelt och gnagde derpå som om det varit karameller: och detta gaf en obeskriflig njutning som kändes genom hela kroppen. Omsider måste min fader de svåra snöstormarne oaktade, till fots begifva sig till Solefteå, der man försport att säd skulle finnas att köpa. Flera dagar utöfer den beräknade tiden fördröjdes hans hemkomst. Min moder grät till långt in på nätterna och för hvarje gång byns hundar började skälla rusade hon och jag till fönstret, och i det bleka månskenet syntes någon gång långt derute på ön en trött vandrare med möda vadan- de i den djupa snön: men efter ett långt stirrande på föremålet befans att det ej rörde sig ur fläcken, det måste vara en af de ruskor som utstakade vägen.. Ännu ett par kvällar vakade jag sedan min moder, som icke längre kunde gråta utan stirrade blek och stum i elden på spisen. En natt kl. half 1 då jag höll på att lägga mig, steg in en gestalt höljd i rimfrost och med stora isklumpar i hår och skägg, som sjönk blek och matt ned på den första stol han fann vid dörren. En kopp varm mjölk och en half kaka barkbröd var det enda huset förmådde till hans vederkvickelse. Ej många ord växlades, men det framgick att korn fans hos en brukspatron J. Gavellus, som jag vill minnas då bodde på Forsse bruk; men kornet var stinkande af mögel och delvis hopgyttradt i gula och gröna klumpar samt priset enormt. Af detta korn hade min fader fått löfte att få 2 tunnor mot förpliktelse att hugga och köra ut så och så många timmerstockar, en förpliktelse som ej var lätt att uppfylla för den hvilkens redan brutna krafter ändå voro allt för hårdt anlitade.

Antydda omständigheter torde delvis vara orsaken till att jag tidigt blef en grubblande och trånande gosse. Jag ville veta och förstå allt, då detta ej var möjligt, tviflade jag på allt. Huru kunde jag veta att en Gud finnes till, då han aldrig numera åtminstone visade sig eller på något obetydligt sett ådagalade sin tillvaro? Huru vore det möjligt att de aflidnas andar kunde fort- lefva utan att kunna eller vilja meddela sig med de ännu lefvande? Ja, manne icke min egen tillvaro och allt hvad jag såg omkring mig blott vare en dröm af någon eller någonting? Jag blef förskräckt för mina svärmerier och undrade om jag vore en klok människa. Jag antog att därar icke visste att de voro dårar; jag kunde således ej vädja till mitt eget omdöme; ej heller kunde jag li- ta på att mina anhöriga skulle vara villiga att säga mig sanningen, om de ock visst något så sorgligt. Jag beslöt mig för att noga uppmärksamma andras sätt mot mig, om något yttrande skulle undfalla dem, om de skulle synas hos mig förutsätta samma förstånd, som hos de andra barnen o.s.v. Det dröjde dock icke länge förrän jag kom till nöjaktig klarhet i denna punkt.

Såsom ett helsosamt medel mot mina tomma griller infördes jag såväl som mina yngre syskon tidigt i bibelns läsning, och vår läromästare var förnämligast vår gudfruktiga och intelligenta farmor. Josefs historia gjorde på mig ett djupt intryck äfen därför, att han fick blifva sina anförvantes räddare i nöden. Måne jag en gång skulle kunna lätta mina föräldrars tunga börda och hjälpa mina syskon framåt?

Jag var 12 eller 13 år då det lyckats mig sammanspara 36 skilling, för att i bokståndet på marknaden köpa mig ett nytt Testamente. Snart läste jag igenom den historiska afdelningen och började med epistlarna, började omigen och försökte på flera ställen; men dessa skrifter syntes mig dels innehålla allmänligtiga och själfklara sanningar, dels saker som jag ej förstod, men de evangeliska berättelserna tröttnade jag aldrig på. Till nästa marknad hade jag kunnat spara mig för att köpa en hel Bibel, och den som nu erhåller första vinsten på vårt teaterlotteri, kan icke känna sig rikare än jag, då jag gick hem med denna outtömliga skattkammare under min arm; Bibeln var dock icke min enda, om ock min hufvudsakliga läsning. Min fader hade under årens lopp samlat icke så få postillor och andra andaktsböcker, hvarjämte han haft Bibelvännen, Budbäraren, Pietisten och Barntidningen, troligen från början af dessa tidskrifters utgifvande. Jag hade så långt tillbaka jag kan tydligt minnas föreställt mig såsom den högsta lycksaligheten på Jorden ett rum fullt med böcker samt tillfälle att i ensamhet och stillhet få läsa och bedja; detta trodde jag vara i allmänhet de lärdas sysselsättning. Visserligen hade jag hört att det funnes lärda som vore fritänkare, men detta äggade icke mindre min åtrå efter att få studera, ty jag önskade komma derhän att jag själf kunde pröfva och bedöma dessa saker rätt.



Petrus Nordfors